

**NOÉMI PETNEKI, *A SZABADSÁG ÚTJAI. LENGYEL NŐI SZERZŐK
A KEZDETEKTŐL A NOBEL-DÍJASOKIG (DROGI (DO)
WOLNOŚCI. POLSKIE AUTORKI OD POCZĄTKÓW
PO NAGRODY NOBLA)* – RECENZJA**

Barbara Stelingowska
Uniwersytet w Siedlcach

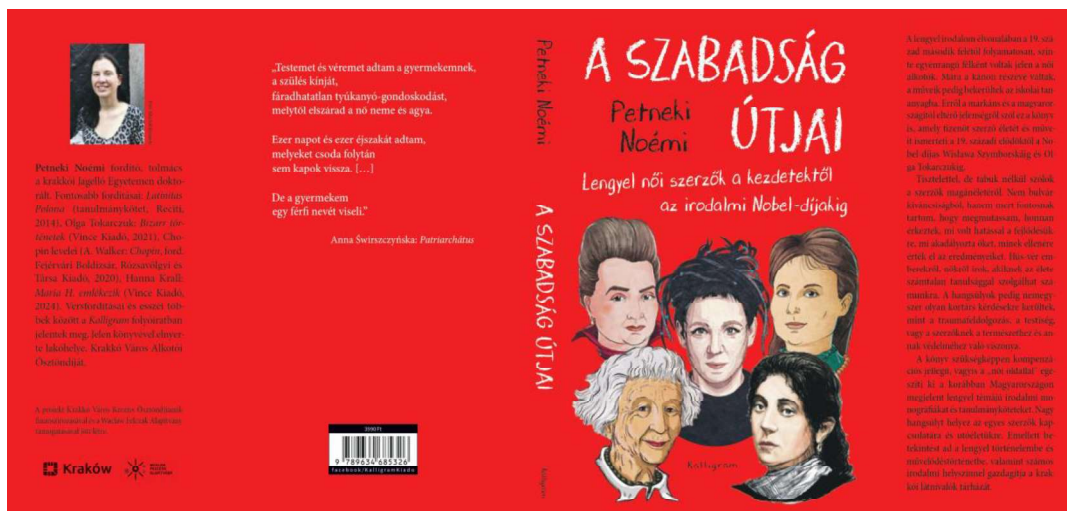
Abstrakt: Recenzowana książka przedstawia wszechstronną analizę twórczości wybitnych polskich pisarek XX i XXI wieku, uwzględniając ich dorobek literacki oraz konteksty biograficzne i kulturowe. Istotnym elementem publikacji jest omówienie międzynarodowej recepcji autorek, ze szczególnym naciskiem na proces przekładu i kontakty literackie między Polską a Węgrami. Dzięki temu książka nie tylko przybliża polską literaturę węgierskim czytelnikom, lecz także stwarza nowe perspektywy dla interdyscyplinarnych badań porównawczych w literaturze europejskiej. W rezultacie monografia stanowi ważny głos w komparatystycznym ujęciu kobiecej twórczości i inspiruje kolejne pokolenia badaczy.

Słowa kluczowe: polskie pisarki XX i XXI wieku, recepcja międzynarodowa, kontakty literackie Polska-Węgry, badania porównawcze

**NOÉMI PETNEKI, *ROADS TO FREEDOM. POLISH WOMEN WRITERS FROM THE ORIGINS
TO THE NOBEL PRIZES* – A REVIEW**

Abstract: The reviewed book offers a comprehensive analysis of the works of outstanding Polish women writers of the 20th and 21st centuries, taking into account their literary output as well as biographical and cultural contexts. A key aspect of the publication is its focus on the international reception of these authors, with particular emphasis on translation and literary relations between Poland and Hungary. As a result, the book not only brings Polish literature closer to Hungarian readers but also opens up new perspectives for interdisciplinary and comparative research within European literature. Ultimately, the monograph constitutes an important voice in the comparative study of women's writing and serves as an inspiration for future scholars.

Keywords: polish women writers of the 20th and 21st centuries, international reception, Poland-Hungary literary contacts, comparative studies

(Projekt okładki: Tibor Hrapka)

Na początku 2025 roku, nakładem węgierskiego wydawnictwa literackiego Kalligram, ukazała się publikacja autorstwa Noémi Petneki *A szabadság útjai. Lengyel női szerzők a kezdetektől a Nobel-díjasokig (Drogi (do) wolności. Polskie autorki od początków po nagrody Nobla)*¹.

Motywy przewodnim tej popularnonaukowej książki, napisanej w języku węgierskim, stała się tradycja kobiecego pisarstwa w Polsce, od wieku XIX do współczesności. Szczególna uwaga została skupiona na relacjach między autorkami oraz sposobie, w jaki kolejne pokolenia twórczyń podejmowały i rozwijały wybrane wątki literackie. Istotnym aspektem publikacji jest odniesienie do zajmujących dzisiejszych czytelników zagadnień, takich jak przetwarzanie traumy, cielesność czy stosunek do przyrody. Książka pełni rolę kompensacyjną – uzupełnia dotychczasowe węgierskie monografie i tomy studiów poświęcone literaturze polskiej, skupione głównie na pisarzach mężczyznach. Silnie akcentuje także obecność autorek w literaturze, kulturze i edukacji. Oferuje jednocześnie szerokie spojrzenie na historię i kulturę Polski, a także wzbogaca dotychczas znaną Węgom mapę atrakcji Krakowa, wskazując miejsca związane z życiem i twórczością swoich bohaterek.

Wstęp zatytułowany *Drogi do wolności. Kobiety, edukacja i literatura w Polsce XVIII i XIX wieku* przedstawia początki literackiej aktywności kobiet w Polsce, zwracając uwagę na postaci takie jak Gertruda Mieszkówna, uznawana przez część badaczy za pierwszego polskiego autora znanego z nazwiska, a także Annę Memoratę, Annę Stanisławską czy Elżbietę Drużbacką. Następnie omawiane są osoby takie jak: Czartoryska, Wirtemberska, Tańska, Żmichowska, Łuszczewska oraz Duchińska – powstańczyni, tłumaczka Petőfiego i organizatorka życia literackiego

¹ Premiera tomu miała miejsce w Instytucie Polskim w Budapeszcie.

polskiej emigracji. W dalszej części wstępu analizowane są różnorodne formy edukacji kobiet, w tym krakowskie Wyższe Kursy dla Kobiet („Baraneum”), warszawski Uniwersytet Latający czy wyjazdy kobiet na uczelnie zagraniczne.

W kolejnych rozdziałach podjęta została analiza twórczości Elizy Orzeszkowej, Marii Konopnickiej oraz Gabrieli Zapolskiej, z uwzględnieniem mniej konwencjonalnych aspektów ich działalności literackiej i życiorysów.

Rozdział poświęcony Elizie Orzeszkowej – oprócz dobrze znanych wątków z życia i twórczości pisarki – skupia się także na aspektach związanych z jej działalnością wydawniczą, w tym na wydawnictwie-księgarni wysyłkowej, którą prowadziła. Zawiera również analizę wizerunku pisarki na Białorusi. Rozdział pt. *Praca zdalna w czasach Austro-Węgier* koncentruje się na europejskich inspiracjach Marii Konopnickiej, w tym na jej zainteresowaniu latynistyką i kulturą śródziemnomorską, oraz na oryginalnej duchowości, która wyraża się w wierszach o Matce Ziemi. Część poświęcona *Aktorce, pisarce, kolekcjonerce* Gabrieli Zapolskiej analizuje z kolei głównie mniej znane powieści i publicystykę autorki oraz węgierską recepcję twórczości. Wspomina także o jej kolekcji postimpresjonistycznej, w której znajdowały się dzieła artystów takich jak Vincent van Gogh, Paul Gauguin oraz Paul Sérusier (prywatnie także partner Zapolskiej).

W kolejnej części recenzowanej książki podjęta została analiza twórczości Marii Komornickiej, Zofii Nałkowskiej, Marii Dąbrowskiej oraz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, z uwzględnieniem istotnych aspektów kobiecej działalności literackiej oraz kontekstu kulturowego.

Część „*Nie zdradzę tajemnicy mojej*” poświęcona Marii Komornickiej/Piotra Odmieńca Własta koncentruje się na możliwych przyczynach „przemiany” autorki, analizując jej dorobek literacki w kontekście ekspresjonizmu europejskiego. Prezentuje twórczość Komornickiej w świetle ówczesnych prądów literackich, podkreślając wpływ tych tendencji na jej pisarstwo. W rozdziale *Wenus i Mors* omówione zostały powieści i dramaty Zofii Nałkowskiej, jak również swoje miejsce znalazły odniesienia do nowo wydanych *Dzienników* Hanny Nałkowskiej, siostry pisarki, które rzucają inne światło na wspólne, bolesne doświadczenie – utratę matki. Nałkowska została także ukazana jako mentorka młodych twórców, a analiza węgierskiej recepcji jej dzieł stanowi ważne dopełnienie tej opowieści.

Kolejny rozdział poświęcony *Przygodom człowieka myślącego* Marii Dąbrowskiej podkreśla rolę *Dzienników* oraz *Nocy i dni* jako cennych źródeł ukazujących zmiany w życiu kobiet oraz ich możliwości w kontekście społecznym i literackim. Uwzględniono przy tym również skomplikowane relacje osobiste pisarki.

W rozdziale *Surowy jedwab* omawiany jest nie tylko życiorys i twórczość Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, ale także przywoływana historia rodziny Kosaków, od malarzy, przez Zofię Kossak-Szczucką, aż po Simonę i Joannę. W pracy uwzględniono także utwory Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, które bardziej od innych

przemawiają do dzisiejszego czytelnika (*Prawo nienarodzonych* – postulat świadomego macierzyństwa i planowania rodziny czy *Do mięsożerców i Najbiedniejsza z matek* – propozycja zrezygnowania z jedzenia mięsa). Ponadto przywołane zostały również mniej znane wiersze poetki, jak np. cykl *Akwatyki* czy dramaty.

W kolejnych rozdziałach publikacji podjęta została analiza twórczości Kazimierzy Iłłakowiczówny, Marii Kuncewiczowej, Zuzanny Ginczanki oraz Anny Świrszczyńskiej, z uwzględnieniem specyficznych aspektów ich literackiego dorobku i kontekstów kulturowych.

W części poświęconej *Przekładowi literatury węgierskiej jako karierze narzuconej przez życie* dokonana została m.in. analiza dotycząca twórczości translatorskiej Kazimierzy Iłłakowiczówny ze szczególnym uwzględnieniem przekładów z literatury węgierskiej, oraz wpływu tejże literatury na własne utwory poetki. Jest to ważna, lecz niedostatecznie opracowana część jej dorobku. Ponadto czytamy tu o niezwykłym życiorysie oraz mniej znanych dziełach prozatorskich, takich jak *Bajeczna opowieść...* i *Trazymeński zając*. Zwrócona została również uwaga na ostatnie wiersze Iłłakowiczówny, które stanowią istotne ogniwo w rozwoju polskiej poezji XX wieku i zdaniem autorki książki mogą mieć ciąg dalszy w twórczości Wisławy Szymborskiej.

Rozdział *Cudzoziemka czy obywatelka świata?* przedstawia wieloaspektową interpretację powieści *Cudzoziemka* Marii Kuncewiczowej, uwzględniając perspektywy psychologiczne, transkulturowe, postkolonialne, herstoryczne oraz muzyczne. Dodatkowo analizowany jest prekursorski charakter myśli Kuncewiczowej, zwłaszcza jej odezwa do Narodów Zjednoczonych oraz utwór *Tristan 1946*. Omówiona zostaje także późna duchowość i katolickie odniesienia w twórczości pisarki. Wspomina się również o dokonanej próbie analizy porównawczej ostatniego okresu twórczości Kuncewiczowej i węgierskiego poety i prozaika Sándora Máraiiego.

W kolejnej części książki zatytułowanej *Przerwana droga życia* dotyczącej Zuzanny Ginczanki dokonana została interpretacja twórczości autorki nieustannie i na nowo odkrywanej. Analiza obejmuje różne punkty widzenia, uwzględniając zmieniające się perspektywy badawcze na jej życie i dorobek literacki. Natomiast rozdział dotyczący *Śmiechu galaktyk* Anny Świrszczyńskiej bada wpływ tej poetki na współczesne twórczynie literackie, poprzez próbę odpowiedzi na pytanie: w jakim stopniu wyrosły one „spod płaszcza Świrszczyńskiej”.

W następnych rozdziałach pracy podjęta została analiza twórczości Haliny Poświatowskiej, Wisławy Szymborskiej, Hanny Krall oraz Olgi Tokarczuk.

Część poświęcona Halinie Poświatowskiej („*życie / nie odchodź jeszcze*”) oferuje szczegółową analizę tematyczną poezji i prozy autorki, ze szczególnym uwzględnieniem jakże aktualnych dziś wątków amerykańskich. Pojawia się również wątek węgierski, opisujący relację poetki ze sławistą i tłumaczem Györgyem Gömörim, który w XXI wieku napisał wiersz o ich ostatnim spotkaniu.

Rozdział *Poeta również, jeśli jest prawdziwym poetą, musi ciągle powtarzać sobie „nie wiem”* omawia twórczość Wisławy Szymborskiej oraz m.in. problematykę przekładu jej dorobku. Zawiera także odniesienia do obchodów 100-lecia urodzin noblistki oraz ich znaczenia w kontekście literackim i społecznym.

Kolejna część zatytułowana *Moi bohaterowie – to najciekawsze, co mi się przydarzyło w życiu* jest niejako wprowadzeniem do historii polskiego reportażu z podkreśleniem roli kobiet w tym procesie, co ma naświetlić węgierskiemu czytelnikowi kontekst twórczości Hanny Krall i rolę literatury non-fiction w Polsce. Ponadto ukazuje rozwój twórczości najsłynniejszej polskiej reportażystki, jej zmagania z cenzurą i współpracę z takimi twórcami jak Krzysztof Kieślowski czy Krzysztof Warlikowski.

Rozdział *Przekraczająca granice* poświęcony Oldze Tokarczuk bada nie tylko twórczość samej autorki, ale również omawia jej postawę publiczną. Ponadto opisuje fenomen organizowanego przez fundację pisarki Festiwalu Góry Literatury, który jest istotnym punktem na mapie wydarzeń literackich w Polsce.

Podsumowując należy podkreślić, że w recenzowanej książce podjęta została szczegółowa analiza twórczości wybranych wybitnych polskich pisarek XX i XXI wieku, z uwzględnieniem zarówno ich dorobku literackiego, jak i kontekstów biograficznych, kulturowych oraz recepcji międzynarodowej. Publikacja ma na celu ukazanie bogactwa literackiego dorobku wymienionych autorek, ich wpływu na polską i światową literaturę, a także wieloaspektowość twórczości, która nie tylko wciąż pozostaje aktualna, ale także inspirowa kolejne pokolenia czytelników i twórców.

Książka ma szczególne znaczenie w kontekście międzynarodowej recepcji polskiej literatury. Pozwala na ukazanie poetek i prozaiczek w innym kontekście oraz na włączenie specyficznych wątków, takich jak przekład, recepcja literacka i kontakty literackie między Polską a Węgrami. Takie podejście nie tylko przybliża polską literaturę węgierskim czytelnikom, ale także stwarza nowe możliwości dla badań porównawczych i interdyscyplinarnych w obszarze literatury europejskiej.

Recenzowana publikacja to ważny i inspirujący głos w komparatystycznym ujęciu kobiecej twórczości. Dzięki rzetelnej analizie i przemyślanej strukturze zasługuje na szczególną uwagę oraz rekomendację zarówno w środowisku akademickim, jak i poza nim. Warto dodać, że ukazała się ze wsparciem węgierskiej fundacji Wacław Felczak Alapítvány, a całe przedsięwzięcie zostało zrealizowane ze środków pochodzących ze Stypendium Twórczego Miasta Krakowa.

Poniżej fragment rozdziału o Halinie Poświatowskiej w tłumaczeniu Daniela Warmuza²:

Pomiędzy miłość i śmierć

Wiersze miłosne Haliny Poświatowskiej cieszą się bodaj taką samą popularnością jak liryki Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej. Jej poczytność wzrosła zapewne za sprawą przedwczesnej śmierci, pozostania „wiecznie piękną i młodą” kobietą oraz choroby serca – pozornie tylko romantycznej. Przez długi czas wielu uważało poetkę wręcz za zjawisko eteryczne. Wydana kilka lat temu monografia przesunęła akcenty w jej twórczości. W świadomości czytelników wizerunek poetki zmieniła również publikacja jej listów i popularnego, choć opartego na badaniach źródłowych życiorysu. Trudno zaprzeczyć, że dwoma najważniejszymi tematami jej wierszy są miłość i śmierć. Zdaje się to potwierdzać ten oto słynny utwór:

Kto potrafi
pomiędzy miłość i śmierć
wpleść anegdotę o istnieniu
(*kto potrafi*)

Jej liryki o śmierci są rzeczywiście niemal zawsze wyrafinowane. Spójrzmy na charakterystyczny przykład, który wraz z trzema innymi wierszami Poświatowskiej pojawia się w podręcznikach do szkół średnich:

Halina Poświatowska to jest podobno człowiek
i podobno ma umrzeć jak wielu przed nią ludzi
Halina Poświatowska właśnie teraz się trzyma
nad własnym umieraniem
ona jeszcze nie wierzy ale już podejrzewa
i kiedy w sen zagłębia lewą rękę to w prawej
zaciska mocno gwiazdę - strzępek żywego nieba
i światłem poprzez ciemność krwawi
potem gaśnie za sobą wlokąc warkocz różowy
ciemniejący na wietrze nocy groźnej i chłodnej
Halina Poświatowska - te trochę garderoby
i te ręce - i usta co nie są już głodne
(*Halina Poświatowska to jest podobno człowiek*)

[...] Ciało kobiety

---

² Tłumaczony fragment pochodzi z książki Noémi Petneki: *A szabadság útjai. Lengyel női szerzők a kezdetektől a Nobel-díjasokig*, Budapest 2025, s. 183-193.

W kobiecej i egocentrycznej poezji Poświatowskiej ważną rolę odgrywa kobiece ciało, które przejawia się pod wieloma różnymi postaciami: może być równie rzeńskie, hoże i giętkie (zwłaszcza w pierwszym tomie), co płodne:

w głębokich wąwozach naszych trzewi
są mchem wysłane gniazda i są piskłeta
i dzieje się tam tajemnica istnienia które nikt
nie przejrzał
i rosną pokłady prehistorii której nikt nie upamiętnił
(*to my rodzimy mężczyzn*)

Lecz kobiece ciało może być także ciałem schorowanym, spękaną wazą czy skazanym na śmierć „pięknym szkieletem” (*jaki to piękny szkielet*). Co więcej, może być również „wspaniałym, elastycznym manekinem”, nawiązującym nie tylko do świata mody, ale także do głębszych, intelektualnych warstw. Znacząco literatury polskiej z pewnością nasuwa się tu na myśl twórczość Brunona Schulza. Istotny fragment jego najważniejszego dzieła, *Sklepów cynamonowych*, stanowi filozoficzny w wymowie *Traktat o manekinach*. [...]

Kobiety w wierszach Poświatowskiej najczęściej są ukazane w kontekście relacji damsko-męskich. Co więcej, sam podmiot liryczny – kobieta – podoba się sobie, kiedy na swoje ciało spogląda oczami ukochanego mężczyzny. Integralną częścią takiego obrazu ciała jest erotyka:

jestem zaczadzona pięknem mojego ciała.
patrzyłam dzisiaj na siebie twoimi oczyma. Odkryłam
miękkie zagięcie ramion znużoną okrągłość piersi
które chcą spać i powoli na przekór sobie staczają się
w dół, moje nogi rozchylające się oddające bezmiernie
aż po krańce których nie ma to co jest mną i poza
mną pulsuje w każdym liściu w każdej kropli deszczu [...]
(*Lustro*)

Świadomy kobiecy erotyzm to siła, wiedza i władza, ale może być on także przedmiotem choćby czci religijnej. Dobrym tego przykładem jest poniższa litania seksualna:

zbawienie jest w ciepłym futrze
zbawienie jest w słodkim mięsie
zbawienie jest w płynnej krwi
chwalmy rozpustę
ze czcią wymawiajmy imiona
Tais Fryne i Judyty ulicznicy żydowskiej
(*zbawienie jest w ciepłym futrze*)

W tym świecie „mężczyźni ryją w podziemiach / ślepymi pyskami kretów”. Parą dla tego wiersza jest pochodzący z tego samego tomu i cytowany już utwór *to my rodzimy mężczyzn*, który można czytać jako jego bezpośrednią kontynuację, prezentującą całkiem antynomiczną sytuację:

a my ciche jak Maria akceptujemy z pokorą
łaknienie naszych trzewi i naszych rąk przeznaczenie [...]

Poświatowska i zjawisko „podziemnej rzeki”

„Podziemna rzeka” to termin stosowany przez węgierskich badaczy i badaczki. Określa znane w krytyce feministycznej zjawisko nieoczywistej i ukrytej niejako tradycji literackiej tworzonej przez pisarki, która czasem w twórczości jednej czy drugiej „wypływa” na powierzchnię. W niniejszej książce nie stosuję tego określenia, gdyż tradycja polskiej literatury kobiecej na ogół jest znacznie bardziej eksponowana niż węgierska, a polskie autorki często świadomie i otwarcie nawiązują wzajemnie do swojej twórczości. W poezji Poświatowskiej nie znajdujemy jednak tak jednoznacznych wskazań, dlatego też w odniesieniu do paraleli z nią związanych pojęcie „podziemnej rzeki” może mieć jak najbardziej uzasadnione zastosowanie.

Wiersz *Wielkopostna legenda* w apokryficzny sposób ukazuje Matkę Boską Bolesną. Utwór o całkiem podobnej treści odnajdujemy w cyklu *Madonna* Marii Konopnickiej.

Z kolei konstrukcja wiersza o incypicie *bądź przy mnie blisko* jest dokładnie taka sama jak *Portret* Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej [...]. Różnica polega na tym, że zamiast oceanu w utworze Poświatowskiej pojawia się przestrzeń kosmiczna, która stwarza wrażenie egzystencjalne, z kolei obejmujące ramiona ukochanej osoby nie są pasami ratunkowymi, a „dwoma promieniami wszechświata”.

Przy jednym z cytowanych wersów Haliny Poświatowskiej („jestem wspaniałym elastycznym manekinem”) wspomnieliśmy już, że manekiny to postacie ikoniczne w prozie Brunona Schulza. Mniej znany jest fakt, że pierwsza wersja *Sklepów cynamonowych* powstała w trakcie i w formie długiej korespondencji, jaką Schulz prowadził z poetką, filozofką, psycholożką i krytyczką Deborą Vogel. Swoje utwory literackie Vogel publikowała zarówno w jidysz, jak i języku polskim. W jej opowiadaniach znaczącą rolę odgrywają ożywione manekiny lub przypominające je bezimienne i bezosobowe postacie. Co więcej, Vogel wydała tomik poezji w jidysz pod tytułem *Manekinen*, czyli *Manekiny*. W wierszu *Lalki* w polskim autoprzekładzie poetki czytamy:

A po tamtej stronie witryny
Spacerują lalki elastyczne,
O oczach słodkich, migdałowych,
O ruchomych rękach i nogach –

W latach 70. Anna Świrszczyńska potencjałowi rozrodczemu kobiet poświęciła kilka tekstów, w tym dwa *madrygały* i jeden *dytyramb*. Czy to przypadek, że Poświatowska już wcześniej pisała wiersze o tej tematyce i posłużyła się tymi samymi gatunkami? Jeśli nie, to jak możemy wyjaśnić to zapożyczenie? Czy Świrszczyńska przepracowała dotkliwą stratę emocjonalną po śmierci „rywalki”, włączając do własnej twórczości pewne elementy jej poezji? A może bez gniewu i upodobania kontynuowała i rozwijała obiecujące motywy dwudziestowiecznej poezji kobiecej?

Wspomnieliśmy już, że to Szymborska dała impuls karierze literackiej Poświatowskiej. Jednocześnie młodsza koleżanka także mogła wywrzeć wpływ na późniejszą laureatkę Nagrody Nobla. Twórczość obydwu poetek łączy pewien motyw. W jednym ze swoich amerykańskich wierszy Poświatowska odwieczny charakter pewnego tysiącletniego dzieła sztuki przyrównuje do kruchości i nietrwałości własnego ciała:

W Metropolitan Museum
w dziale egipskiej rzeźby
widziałam odłamek posągu
nozdrza i wydatnie zarysowane wargi
posąg był wykuty w kamieniu twardym
jak czas
(w Metropolitan Museum)

[...] Szymborska stosunkowo późno zaczęła poświęcać uwagę dziełom sztuki, ich trwałość zawsze umieszczając w kontekście upływającego czasu. W tym miejscu zacytujmy wiersz *Vermeer*, który ukazał się w tomie z 2009 roku:

Dopóki ta kobieta z Rijksmuseum
w namalowanej ciszy i skupieniu
mleko z dzbanka do miski
dzień po dniu przelewa,
nie zasługuje Świat
na koniec świata.

Szymborska zresztą w swojej bogatej twórczości wspomina koleżankę po piórze, a czyni to w jedynym zadedykowanym jej wierszu. Co ciekawe, dedykacja została zamieszczona nietypowo na jego końcu: *Pamięci Haliny Poświatowskiej*. Związęły utwór nie tylko mówi wiele o obydwu poetkach, nie tylko jest bodaj najpiękniejszym wierszem poświęconym przez jedną poetkę drugiej, ale także jest być może jednym z najbardziej przejmujących liryków, jaki kiedykolwiek napisano o źródle i siłach napędowych poezji:

W niebezpieczeństwie strzykwa dzieli się na dwoje:
Jedną siebie oddaje na pożarcie światu,

Drugą sobą ucieka.
[...]
Na jednym brzegu śmierć, na drugim życie.
Tu rozpacz, tam otucha.
[...]
Potrafimy się dzielić, och prawda, my także.
Ale tylko na ciało i urwany szept.
Na ciało i poezję

BIBLIOGRAFIA

Noémi Petneki, *A szabadság útjai. Lengyel női szerzők a kezdetektől a Nobel-díjasokig (Drogi (do) wolności. Polskie autorki od początków po nagrody Nobla)*, Kalligram, Budapest 2025, ss. 256.

Dane kontaktowe/ Contact details:

Barbara Stelingowska – dr habilitowany w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie literaturoznawstwo, adiunkt w Instytucie Językoznawstwa i Literaturoznawstwa Uniwersytetu w Siedlcach.

Zainteresowania naukowe skupia wokół literatury polskiej i światowej przełomu XIX i XX wieku. Autorka książek poświęconych modernistycznej twórczości kobiecej. Opracowała: *Xięgę poezji idyllicznej. Rzeczy francuskie Marii Komornickiej* (2011); *Poezję „idylliczną” Marii Komornickiej. Szkic interpretacyjny*, tom I (2017), *Poezję „idylliczną” Marii Komornickiej. Dialog, idylla, romans*, tom II (2019) oraz przepisała z rękopisu tom *Xięgi poezji idyllicznej* (2023) Komornickiej i wydała *Xięgę poezji idyllicznej Marii Komornickiej. Notę edytorsko-tekstologiczną* (2023). W 2023 roku opublikowała monografię *Zapomniane młodopolanki. Wokół nieznanej liryki kobiecej*, a w 2024 roku współredagowała monografię *Vir et femina. Literackie obrazy kobiecości i męskości* (red. nauk. Andrzej Borkowski, Barbara Stelingowska).

Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa
Uniwersytet w Siedlcach
ul. Żytnia 39, 08-110 Siedlce
E-mail: barbara.stelingowska@uws.edu.pl